

GANZENEXCURSIE 1977

Donderdag, 29 december, vroeg in de morgen gingen 16 man sterk gewapend met kijkers en fototoestellen, richting Friesland om daar de duizenden overwinterende ganzen goed te kunnen waarnemen en vast te leggen. Uiteraard voerde de rit door de Flevopolders die altijd wel wat te bieden hebben. Tussen de talrijke hagel- en sneeuwbuien door werden langs de Oostvaardersdijk, de dijk die het IJsselmeer van de Flevopolders scheidt, duizenden eenden waargenomen. Het waren grotendeels duikeendjes zoals Tafel- en Kuifeenden. Daarnaast waren ook de zaagbekken goed vertegenwoordigd met o.a. het Nonnetje, waarvan het mannetje evenals echte kloosterlingen een fel zwart-wit verenkleed draagt, en de Grote Zaagbek met zijn boterkeurige buik, die dan ook al snel "boterduiker" werd genoemd.

Langs deze dijk werd aan de landkant nog een aantal Roerdompen en kiekendieven gezien. Van de laatste soort zowel de Bruine als de Blauwe Kiekendief.

Na een sterke bak koffie in Lelystad werd de reis voortgezet over de Knardijk. Deze dijk vormt de scheiding tussen Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. Aan deze dijk ligt een waarnemershut van waaruit de grote plassen en rietkragen en, als het meezit, veel vogels te zien zijn. Deze laatste waren er op dat moment niet, maar het zeer glibberige dijkje dat naar de waarnemershut liep, zorgde toch voor het nodige vertier. Beide ondergetekenden mochten namelijk van zeer nabij kennis maken met de echte vette IJsselmeerklei.

Na ons ontdaan te hebben van deze puur Nederlandse grondsoort, werd de reis voortgezet richting het weidevogelreservaat. Onderweg daar heen werden veel roofvogels zoals buizerden (ook een Ruigpootbuizerd) en zeer veel Torenvalken waargenomen. Als verrassing liet ook de Klapekster zich nog zien. Deze lichtgrijze en blauwe vogel is nauw verwant met de in onze duinen nog maar zeldzaam broedende Grauwe Klauwier.

De ook nog te verwachten Velduilen lieten het helaas afweten.

Aangekomen bij het weidevogelreservaat, dat vlak bij Harderwijk is gelegen, zagen we de eerste grote koppels ganzen. Vooral de Kolganzen en Grauwe Ganzen waren daar goed waar te nemen. De Kolgans die iets kleiner en donkerder is dan de Grauwe Gans verschilt daar verder van door de duidelijke witte ring vlak achter de snavel bij de volwassen vogel. Deze witte ring ontbreekt bij de Grauwe Gans evenals de zwarte dwarsstrepen op de bulk. Ook wat het geluid betreft zijn zij niet gelijk. Een Kolgans heeft namelijk een door Cees Verweij veel geuite kreet "kauw-lie-jauw". De Grauwe Gans is te herkennen aan het ook bij tamme ganzen veel gehoorde "gak-gak".

In het weidevogelreservaat zaten op dat moment ook veel Kieviten, die met een beetje vorst massaal naar het zuiden vliegen. Eén exemplaar was een albino en was geheel wit.

Het volgende reisdoel, de Mastenbroekpolder tussen Zwolle en Kampen, viel wat vogels betreft tegen. Misschien was dat een gevolg van de vele werkzaamheden die daar vanwege een grootscheepse ruilverkaveling plaats vinden.

Door het donkere weer waren er al vroeg in de middag geen vogels meer te onderscheiden, waardoor we doorreden naar Meppel om daar een voortreffelijk maal bij de Chinees te nuttigen.

De avond werd als vanouds verder met een gezellig praatje en kaartje bij de open haard doorgebracht in Ruinen in de boerderij van de heer Baalbergen.

De volgende ochtend werd, nadat de boel aan kant was gebracht, richting Noordoostpolder afgereisd. In het westelijk deel van deze polder ontdekten we vele honderden Wilde en Kleine Zwanen met daartussen grote groepen Rietganzen. De Rietgans valt vooral op door zijn donkere kop en nek. Het verschil tussen Kleine en Wilde Zwaan betreft alleen de kleur van de snavel; de Wilde Zwaan heeft namelijk meer geel op de snavel dan de Kleine Zwaan. De bij ons in de omgeving voorkomende zwanen zijn de Knobbelswanen, die weer van wilde zwanen te onderscheiden zijn door hun oranjekeurige snavel met de zwarte knobbel.

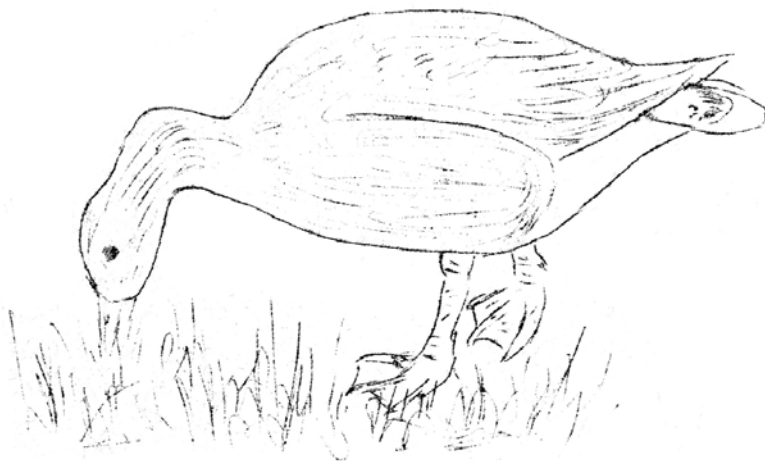
Via Lemmer kwamen we in Friesland, de ganzenprovincie bij uitstek. In het merengebied onder Sneek zaten inderdaad grote groepen foeragerende ganzen die zich goed lieten bekijken. Hier waren vooral Brandganzen, Kleine Rietganzen en de al eerder genoemde Kolganzen te zien. De Brandgans is wel het gemakkelijkst te herkennen van alle ganzen, omdat hij door zijn witte kop, blauwzwarte nek en lichte bulk sterk afwijkt van de overige ganzen. De Kleine Rietgans is daarentegen moeilijker te onderscheiden. Hij heeft evenals de Gewone Rietgans de donkere nek en kop. Zijn snavel is echter korter en de poten zijn rose in plaats van geel, zoals bij de Gewone Rietgans. Tenslotte is de rug van de Kleine Rietgans lichter en grijzer dan bij de Gewone Rietgans.

In de weilanden in het westen van Friesland was naast de gans, de Wulp in grote aantallen aanwezig. Deze grootste van alle steltlopers is egaal bruin van kleur en heeft een lange naar beneden gebogen snavel.

Op de terugweg via de Afsluitdijk werd halverwege de dijk bij de sluizen en werkhaven van Kornwerderzand gestopt. Hier bevonden zich honderden Topper-eenden, een duikeend die veel op de bekende Kuifeend lijkt en alleen daar mee verschilt door de lichtgrijze i.p.v. donkere rug. De futenfamilie was er ook rijk vertegenwoordigd. Naast de voor ons zeer bekende gewone Fuut, zaten daar de iets kleinere en donkerdere Roodhalsfuut en ook de Benjamin van de familie, de Dodaars. Ook erg interessant was hier de nog niet eerder genoemde Middelste Zaagbek, die van de Grote Zaagbek te onderscheiden is van een duidelijke witte kraag met een donkere borst. Bij de Grote Zaagbek is deze licht van kleur.

Voltaan werd de excursie met een gezellige kop koffie in Den Oever afgesloten, waarna de thuisreis werd aanvaard.

Willem v.d.Niet
Hein Verkade

Grauwe Gans

Kolgans